

[Etusivu](#) > ... > [Kanteen Nostaminen](#) > [EU:n Ja Jäsenvaltioiden Oikeudelliset Järjestelmät](#) > [Jäsenvaltioiden Yleiset Tuomioistuimet](#) > [Ireland](#)

Jäsenvaltioiden yleiset tuomioistuimet

Sisällön tuottaja:

Irlanti

Irlanti

Tässä osiossa kerrotaan Irlannin yleisten tuomioistuinten järjestelmästä.

Yleiset tuomioistuimet

Irlannin nykyinen tuomioistuinjärjestelmä on luotu vuoden 1922 perustuslailla, jossa säädettiin uusien tuomioistuinten perustamisesta Yhdistyneen kuningaskunnan hallinnon aikana kehittyneiden tuomioistuinten tilalle. Uusia tuomioistuimia perustettiin vuonna 1924 samana vuonna annetulla tuomioistuimia koskevalla lailla (*Courts of Justice Act, 1924*), jolla vahvistettiin tuomioistuinjärjestelmän oikeusperusta.

Nykyiset tuomioistuimet on perustettu tuomioistuinten perustamista ja kokoonpanoa koskevalla vuoden 1961 lailla (*Courts (Establishment and Constitution) Act, 1961*) irlantilaisten vuonna 1937 hyväksymän perustuslain 34 §:n mukaisesti. Muutoksenhakutuomioistuin (*Court of Appeal*) perustettiin 29. lokakuuta 2014 vuonna 2013 järjestetyn kansanäänestyksen jälkeen.

Yleistä oikeudenkäyttöä käsitellään perustuslain 34–37 §:ssä. Perustuslain 34 §:n 1 momentin mukaan oikeutta jakavat lailla perustetut tuomioistuimet. Tuomioistuinjärjestelmän muodostavat ylin muutoksenhakutuomioistuin eli *Supreme Court*, muutoksenhakutuomioistuin eli *Court of Appeal*, joka on toimivaltainen sekä rikos- että siviiliasioissa, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimet. Niitä ovat ylemmän oikeusasteen tuomioistuin eli *High Court*, jolla on täysi lainkäyttövalta kaikissa rikos- ja siviiliasioissa, sekä rajoitettua toimivaltaa käyttävät alemman oikeusasteen ylempi tuomioistuin eli *Circuit Court* ja alemman oikeusasteen tuomioistuin eli *District Court*, joiden organisaatio on aluekohtainen.

Siviilituomioistuimet

Ylin muutoksenhakutuomioistuin (*Supreme Court*)

Supreme Court -tuomioistuimen toimivalta muutoksenhakuasioissa muuttui merkittävästi 28. lokakuuta 2014, kun *Court of Appeal* -tuomioistuimen perustamista koskeva perustuslakimuutos (*Thirty-third Amendment of the Constitution*) tuli voimaan. Siitä lähtien *Supreme Court* -tuomioistuimella on ollut toimivalta muutoksenhakuasioissa, jotka koskevat

- Court of Appeal* -tuomioistuimen tekemiä päätöksiä, jos *Supreme Court* katsoo, että päätöksellä on yleistä merkitystä tai että oikeuden toteutuminen edellyttää muutoksenhakua *Supreme Court* -tuomioistuimelta, tai
- High Court* -tuomioistuimen tekemiä päätöksiä, jos *Supreme Court* katsoo, että suora muutoksenhaku on perusteltua poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi – edellytyksenä tälle on, että kyseisellä päätöksellä on yleistä merkitystä ja/tai oikeuden toteutuminen edellyttää sitä.

High Court -tuomioistuimen siviilioikeudellisia menettelyitä koskevat muutoksenhaut, jotka ennen perustuslakimuutosta olisi käsitelty *Supreme Court* -tuomioistuimessa, käsitellään nyt *Court of Appeal* -tuomioistuimessa lukuun ottamatta tapauksia, joissa *Supreme Court* on ottanut muutoksenhaun käsiteltäväkseen todettuaan, että se täyttää perustuslain 34 §:n 5 momentin 4 kohdassa asetetut ehdot. Lisäksi oikeuskysymykset, jotka *Circuit Court* -tuomioistuin pystyi aiemmin saattamaan *Supreme Court* -tuomioistuimen käsiteltäväksi (*case stated*), ovat nyt *Court of Appeal* -tuomioistuimen ratkaistavissa.

Edellä mainittu perustuslakimuutos ei vaikuttanut *Supreme Court* -tuomioistuimen alkuperäiseen toimivaltaan,

joka käytännössä muodostuu perustuslain 26 §:n mukaisesta tehtävästä. Kyseisen pykälän nojalla *Supreme Court* -tuomioistuimella on valtuudet Irlannin presidentin pyynnöstä ratkaista, onko presidentille allekirjoitettavaksi esitettävä parlamentin (*Oireachtas*) ylä- ja alahuoneen hyväksymä lakiesitys (tai sen jokin säännös tai jotkin säännökset) perustuslain vastainen. *Supreme Court* voi myös tarvittaessa ratkaista, onko presidentti tullut pysyvästi kykenemättömäksi hoitamaan tehtävänsä.

Tuomioistuin kokoontuu yleensä kolmen tai viiden tuomarin kokoonpanossa ja poikkeustapauksissa seitsemän tuomarin kokoonpanossa. Kun tuomioistuin käsittelee parlamentin hyväksymien säädösten (*Acts of the Oireachtas*) perustuslainmukaisuutta, perustuslaissa edellytetään, että kokoonpanossa on vähintään viisi tuomaria. Tätä edellytetään myös silloin, kun Irlannin presidentti pyytää perustuslain 26 §:n nojalla tuomioistuinta antamaan lausunnon parlamentin hyväksymän lakiehdotuksen (*Bill of the Oireachtas*) perustuslainmukaisuudesta. Lisäksi viiden tuomarin kokoonpanoa edellytetään siinä tapauksessa, että tuomioistuimen on määritettävä perustuslain 12 §:n nojalla, onko presidentistä tullut pysyvästi kykenemätön hoitamaan tehtävänsä. *Supreme Court* -tuomioistuimen presidentti (*Chief Justice*) tai yksittäinen tuomari voi käsitellä yksin tiettyjä väliaikaisia ja menettelyllisiä vaatimuksia.

Muutoksenhakutuomioistuin (*Court of Appeal*)

Court of Appeal -tuomioistuin perustettiin 29. lokakuuta 2014 vuonna 2013 järjestetyn kansanäänestyksen jälkeen. Muiden ylemmän oikeusasteen tuomioistuinten tavoin *Court of Appeal* -tuomioistuimen toimivalta määräytyy osittain perustuslain ja osittain muun lainsäädännön nojalla. Se on muutoksenhakutuomioistuin, joka sijoittuu toimivallassaan *High Court*- ja *Supreme Court* -tuomioistuinten väliin.

Sillä on toimivalta käsitellä *High Court* -tuomioistuimen siviilioikeudellisia menettelyitä koskevia muutoksenhakuja, jotka ennen perustuslakimuutosta olisi käsitelty *Supreme Court* -tuomioistuimessa. Poikkeuksena ovat tapaukset, joissa *Supreme Court* on ottanut muutoksenhaun käsiteltäväkseen sillä perusteella, että se täyttää perustuslain 34 §:n 5 momentin 4 kohdassa asetetun ehdon. *Court of Appeal* -tuomioistuin voi käsitellä valituksia, jotka koskevat *High Court* -tuomioistuimen ratkaisuja lakien perustuslainmukaisuudesta. *Court of Appeal* -tuomioistuimen toimivaltaa rajoittavien lakien säätäminen kielletään perustuslaissa.

Court of Appeal koostuu presidentistä ja yhdeksästä yleisten tuomioistuinten tuomarista. *Supreme Court* -tuomioistuimen presidentti (*Chief Justice*) ja *High Court* -tuomioistuimen presidentti ovat virkansa puolesta *Court of Appeal* -tuomioistuimen tuomareita. Tuomioistuin voi käsitellä asioita kolmen tuomarin kokoonpanoissa. Presidentti voi käsitellä joitakin väliaikaisia ja menettelyllisiä vaatimuksia yksin tai yhdessä toisen nimittämänsä tuomarin kanssa.

Ylemmän oikeusasteen tuomioistuin (*High Court*)

High Court -tuomioistuimella on perustuslain mukaan täysi toimivalta ratkoa ensimmäisenä oikeusasteena mitä tahansa siviili- ja rikosoikeudellisia kysymyksiä, olipa kyse oikeudellisista seikoista tai tosiseikoista. Sillä on yksinomainen toimivalta adoptioon liittyvissä asioissa ja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevissa pyynnöissä. Sillä on toimivalta ratkaista perustuslain määräyksiin liittyvien lakien pätevyys (lukuun ottamatta lakeja, jotka Irlannin presidentti on jo toimittanut *Supreme Court* -tuomioistuimen arvioitavaksi). Useimmat *High Court* -tuomioistuimen asiat ratkaistaan yhden tuomarin kokoonpanossa, mutta lain mukaan tietyt asiat, kuten herjaus-, pahoinpitely- ja vapaudenriistoasiat, ratkaistaan yhden tuomarin ja valamiehistön kokoonpanossa. Poikkeuksellisen tärkeät asiat voidaan käsitellä kahden tai useamman tuomarin kokoonpanossa (*Divisional Court*).

High Court toimii myös muutoksenhakutuomioistuimena, joka tutkii *Circuit Court* -tuomioistuimen ratkaisemia riita-asioita koskevat valitukset. Sen lisäksi *High Court* -tuomioistuimella on toimivalta käsitellä uudelleen alempien oikeusasteiden ratkaisuja antamalla erikoismääräys (*Mandamus*, jolla määrätään tekemään jotakin, *Prohibition*, jolla kielletään tekemästä jotakin, ja *Certiorari*, jolla pyydetään asiakirjoja). Nämä määräykset eivät liity alemman oikeusasteen ratkaisun sisältöön vaan siihen, onko toimivalta ylittynyt. *High Court* voi antaa ratkaisun *District Court* -tuomioistuimen sille esittämästä laintulkintaa koskevasta kysymyksestä. Se käsittelee myös takuita vastaan vapautteen pääsyä koskevat hakemukset, jos kyseessä on henkilö, jota syytetään murhasta, tai jos syytetty haluaa muutosta *District Court* -tuomioistuimen määräämiin ehtoihin.

High Court käsittelee alkuperäiset kanteet yleensä Dublinissa. Se kokoontuu myös maakunnissa käsitelläkseen alkuperäisiä vahingonkorvauskanteita, jotka koskevat henkilövahinkoja ja kuolemaan johtaneita vahinkoja. *High*

Court on Circuit käsittelee *Circuit Court* -tuomioistuinten muutoksenhaut maakunnissa.

Alemman oikeusasteen ylempi tuomioistuin (*Circuit Court*)

Circuit Court -tuomioistuimen toimivalta riita-asioissa on rajoitettu, elleivät kaikki asianosaiset suostu rajoittamattomaan toimivaltaan. Tuomioistuimen toimivalta rajoittuu pääasiassa enintään 75 000 euron (henkilövahinkotapauksissa 60 000 euron) kanteisiin.

Circuit Court on toimivaltainen testamenttiasioissa ja kiinteistön omistus- tai vuokraoikeutta koskevissa asioissa, jos omaisuuden verotusarvo (*rateable valuation*) on enintään 253,95 euroa. Sillä on toimivalta perheoikeudellisissa menettelyissä, kuten asumus- ja avioeroasioissa, avioliiton mitätöintiasioissa ja *District Court* -tuomioistuimen päätöksiä koskevissa muutoksenhauissa.

Circuit Court -tuomioistuimessa riita-asioiden ratkaisukokoonpanossa on yksi tuomari ilman valamiehistöä. Siltä voi hakea muutosta *District Court* -tuomioistuimen ratkaisuihin sekä riita- että rikosasioissa. *Circuit Court* käsittelee asian uudelleen. Sen ratkaisu on lainvoimainen, eikä siihen voi enää hakea muutosta.

Circuit Court on toimivaltainen myös asioissa, jotka koskevat uusia anniskelulupahakemuksia, ja siltä voi hakea muutosta esimerkiksi tasa-arvotuomioistuimen (*Director of Equality Investigations*) ratkaisuihin.

Alemman oikeusasteen tuomioistuin (*District Court*)

District Court -tuomioistuimella on rajoitettu ja paikallinen toimivalta. Sillä on perheoikeudellisissa asioissa toimivalta antaa elatusta, lähestymiskieltoa, lapsen huoltoa, tapaamisoikeutta ja isyyskanteita koskevia päätöksiä.

District Court -tuomioistuimella on toimivalta käsitellä riita-asioita, jotka koskevat sopimuksia, vuokrausostoja, osamaksukauppaa, vahingonkorvauksia, vuokranmaksun laiminlyöntejä tai tavaran luvatonta hallussapitoa, jos vaade on enintään 15 000 euroa. Sillä on myös toimivalta suorittaa minkä tahansa tuomioistuimen tekemän päätöksen rahamääräistä veloitetta koskeva pakkotäytäntöönpano. Lisäksi sillä on toimivalta monien lupamenettelyjen suhteen (esim. alkoholin myynti) ja ilkkivaltaa koskevien vahingonkorvauskanteiden suhteen, jos vaade on enintään 15 000 euroa.

District Court kokoontuu eri puolilla maata 24 piirissä, joihin kuuluvat *Dublin Metropolitan District* ja 23 muuta piiriä. Asian käsittelypaikka määräytyy yleensä sen mukaan, missä sopimus on tehty tai missä vastaaja asuu tai harjoittaa liiketoimintaa, tai, jos on kyse anniskeluoikeudesta, sen mukaan, missä anniskelupaikka sijaitsee.

Rikostuomioistuimet

Ylin muutoksenhakutuomioistuin (*Supreme Court*)

Supreme Court -tuomioistuin tutkii *Court of Appeal* -tuomioistuimen ratkaisuja koskevia valituksia asioissa, joiden yhteydessä nousee esiin jokin poikkeuksellisen merkittävä yleiseen etuun liittyvä oikeuskysymys.

Muutoksenhakutuomioistuin (*Court of Appeal*)

Court of Appeal -tuomioistuin sai vuoden 2014 *Court of Appeal Act* -lain myötä aiemmin *Court of Criminal Appeal* -tuomioistuimelle kuuluneen toimivallan muutoksenhakuasioissa.

Circuit Court- tai *Central Criminal Court* -tuomioistuimissa vakavista rikoksista tuomittujen ja tuomarilta valitusluvan saaneiden henkilöiden valitukset käsitellään nykyisin *Court of Appeal* -tuomioistuimessa. Jos lupaa ei myönnetä ja valitusluvan epäämisestä tehdään valitus, *Court of Appeal* voi itse myöntää valitusluvan.

Lisäksi valtakunnansyyttäjä (*Director of Public Prosecutions*) voi vuoden 1993 *Criminal Justice Act* -lain 2 §:n nojalla hakea *Court of Appeal* -tuomioistuimen päätökseen muutosta, jos perusteena on liian lievä tuomio. Epäiltyihin virheellisiin tuomioihin voi hakea muutosta vuoden 1993 *Criminal Procedure Act* -lain 2 §:n nojalla.

Court of Appeal -tuomioistuimelle on annettu myös toimivalta käsitellä valtakunnansyyttäjän esittämiä muutoksenhakuja oikeuskysymyksissä, jotka koskevat vapauttavaan tuomioon päättyneitä rikosoikeudenkäyntejä. Tällaisissa tapauksissa *Court of Appeal* -tuomioistuimen antamilla päätöksillä ei ole vaikutusta vapauttavaan tuomioon.

Court of Appeal -tuomioistuimella on lisäksi toimivalta käsitellä valtakunnansyyttäjän esittämiä muutoksenhakuja vapauttaviin tuomioihin ja uudelleenkäsitellyn kieltäviin päätöksiin. *Court of Appeal* sai vuoden 2014 *Court of Appeal Act* -säädöksen myötä aiemmin *Courts-Martial Appeal Court* -tuomioistuimelle kuuluneen toimivallan

muutoksenhakuasioissa. Tämä tarkoittaa sitä, että *Court of Appeal* käsittelee nyt myös sota-oikeudessa tuomittujen henkilöiden muutoksenhaut.

Rikosasioiden muutoksenhakutuomioistuin (*Court of Criminal Appeal*)

Court of Appeal -tuomioistuin sai vuoden 2014 *Court of Appeal Act* -lain myötä aiemmin *Court of Criminal Appeal* -tuomioistuimelle kuuluneen toimivallan muutoksenhakuasioissa.

Rikosasioita käsittelevä erityistuomioistuin (*Special Criminal Court*)

Special Criminal Court perustettiin sellaisia rikosoikeudenkäyntejä varten, joissa yleisten tuomioistuinten ei katsota pystyvän huolehtimaan tehokkaasta oikeudenkäytöstä ja yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta. Tuomioistuin kokoontuu kolmen tuomarin kokoonpanossa ilman valamiehistöä.

Keskusrikostuomioistuin (*Central Criminal Court*)

Central Criminal Court on *High Court* -tuomioistuimen rikosasioita käsittelevä osasto. Se käsittelee vakavia rikoksia, kuten murhia, raiskauksia, valtiopetoksia ja piratismia, sekä vuoden 2002 *Competition Act* -lain soveltamisalaan kuuluvia rikosoikeudenkäyntejä. Tuomioistuimen ratkaisukokoonpanoon kuuluu yksi tuomari ja valamiehistö.

Rikosasioita käsittelevä alemman oikeusasteen tuomioistuin (*Circuit Criminal Court*)

Circuit Criminal Court -tuomioistuin käsittelee ne rikokset, joita ei käsitellä *Central Criminal Court* -tuomioistuimessa. Sen ratkaisukokoonpanoon kuuluu yksi tuomari ja valamiehistö. Siltä voi hakea muutosta *District Court* -tuomioistuimen ratkaisuihin.

Alemman oikeusasteen tuomioistuin (*District Court*)

District Court -tuomioistuin käsittelee nopeutetussa menettelyssä tutkittavia (enimmäkseen säädännäis-oikeuteen perustuvia) rikoksia ja joitakin tavanomaisessa oikeuskäsittelyssä tutkittavia rikoksia. Ratkaisukokoonpanoon kuuluu ainoastaan tuomari.

■ Päivitetty viimeksi: 18/01/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.